

NAGY Lajos

Lajos NAGY

Pour lire
d'autres traductions
de littérature hongroise
en présentation bilingue,
veuillez cliquer ici.

KÉPTELEN TERMÉSZETRAJZ

LE BESTIAIRE SAUGRENU

© magyarról franciára fordította PASTEUR Jean-Louis

© traduit du hongrois en français par Jean-Louis PASTEUR

Kiadás : 1921
Fordítás : 2006-2020

Édition : 1921
Traduction : 2006-2020

A POTYKA VILÁGSZEMLÉLETE

Egy társaságban találkoztam a potykával. A mai nehéz időkről volt szó, a nagy drágaságról, a korona romlásáról, Európa gazdasági krízisééről. És arról a csekélyeségről, hogy nincs mentség, nincs kivezető út.

- Kommunizmus, szocializmus, semmiféle izmus nem segít rajtunk, állatokon - magyarázta potyka. - Így pedig csak az tud megélni, akinek vagyona van. A nagytőkések. Azoknak még mindig jól megy. A kisember elpusztul. A potyka is elpusztul. Hiába, az a természet rendje, hogy a nagy hal fölfalja a kis halat. Ez így van nálunk halaknál, de így van önöknél, embereknél is, legföljebb nem tudják, nem veszik észre, mert a dolog nem oly egyszerű az önök komplikált társadalmi életében, mint nálunk. Nálunk persze a maga primitívségében s egész brutalitásában érvényesül ez a természeti törvény. Én mint potyka úszkállok a vízben, jön a csuka és fölfal. Ezzel kész. És ez ellen nincs mentség.

- De hát önök elégedettek? Önök, potykák, belenyugodtak a természet kegyetlen rendjébe? - kérdeztem én kíváncsian.

- Dehogyan vagyunk elégedettek. Dehogyan nyugodtunk bele e kegyetlen rendbe - felelt a potyka.

- Akkor hát mégiscsak török valamin a fejüket, hogy ez igazságtalanságon változtassanak?

COMMENT LA CARPE VOIT LE MONDE

Dans une réunion je rencontrai la carpe. Il fut question de la dureté des temps actuels, de la grande cherté de la vie, de la déchéance de la couronne, de la crise économique européenne. Et de ce constat futile qu'il n'existe aucune échappatoire, aucune issue à la situation.

- Ni communisme, ni socialisme, ni aucun autre isme ne peut nous venir en aide, à nous les animaux - expliqua la carpe. Seuls peuvent subsister dans ces conditions ceux qui ont du bien. Les gros capitalistes. Pour eux tout continue d'aller bien. Les petites gens dépérissent. Les carpes aussi. On n'y peut rien, c'est dans l'ordre de la nature que les gros poissons dévorent les petits. Il en va ainsi chez nous les poissons, mais il en va de même chez vous les hommes, tout au mieux ne le savez vous pas ou n'en prenez vous pas conscience car les choses ne sont pas aussi flagrantes dans votre vie sociale complexe que chez nous, où c'est dans sa pure barbarie et toute sa brutalité que s'applique cette loi naturelle. Si moi, carpe, je nage dans l'eau et qu'un brochet survient, il me dévorera. Et à ce destin je ne puis me dérober.

- Mais, diantre, en êtes-vous satisfaites, vous, les carpes ? Vous résignez-vous à l'ordre impitoyable de la nature ? - lui demandai-je avec curiosité.

- Bien sûr que non ! Nous ne sommes pas satisfaites et nous ne nous résignons pas à cet ordre impitoyable - me répondit la carpe.

- Bon, alors est-ce qu'au moins vous vous creusez la cervelle pour rectifier en quelque manière cette injustice ?

- Persze hogy törjük. De mi nem eszelünk ki semmiféle rendszert. Mi nagyon jól tudjuk, hogy a lényegen nem változtathatunk. Mi egészen kis praktikus célokra törekszünk, csupán kissé korigálni akarjuk a nagy törvényt.

- Hogyan?

- Hát kérem, én például egy laboratóriumban dolgozom, s azt az élettani és vegytani föladatot akarom megoldani, hogy uszonyainkon rettentő szöges karmok nőjenek, a testünket bevonó nyálkás anyagnak pedig valami más, méreggel tetézett összetétele legyen. Ha ezt a föladatot megoldottam, mondhatom, hogy mi potykák, boldogok leszünk. Maradjon a változtathatatlan törvény, hogy a nagy hal fölfalja a kis halat. De viszont kapjon a nagy hal tőlünk olyan gyomormérgezést, hogy abba dögölgjön bele.

- Bien sûr que nous nous la creusons: Mais nous, nous n'échafaudons aucun système. Nous savons très bien que nous ne pouvons rien changer à l'essentiel. Nous luttons pour de toutes petites améliorations pratiques, nous contentant d'apporter de modestes corrections à la loi d'ensemble.

- Comment ?

- Eh bien, tenez, moi par exemple je travaille dans un laboratoire et je me donne pour tâche de résoudre le problème physiologique et chimique qui consiste à faire pousser sur nos nageoires de redoutables griffes cloutées et à parfaire la composition de la matière visqueuse qui recouvre nos corps en lui ajoutant quelque chose d'autre, un poison. Si j'y parviens, je peux dire que nous, les carpes, nagerons dans le bonheur. Que subsiste l'immuable loi selon laquelle le grand poisson dévore le petit, soit ! Mais qu'au moins le grand poisson attrape en nous dévorant une telle intoxication alimentaire qu'il en crèvera !

1920